

Velikokrat smo se že doslej v SZDL in drugod opredelili za družbeno in gospodarsko stabilizacijo ter sprejeli akcijske programe našega delovanja na tem področju. Dobro in skrbno smo zapisali vrsto nalog, ki pa jih nismo dovolj dosledno uresničevali v praksi. Naj navedemo samo nekaj nalog, ki smo si jih zadali, še preden smo sprejeli dolgoročni stabilizacijski program.

– Vsi frontni deli, vodstva družbenopolitičnih organizacij morajo stalno kritično proučevati in ocenjevati svoje ravnanje v boju za stabilizacijo, izgrajevati sistem družbene kontrole, osebne in kolektivne odgovornosti;

– Vse družbenopolitične organizacije in druge družbene organizacije morajo v SZDL koordinirati aktivnosti in dosegati akcijsko enotnost;

– SZDL mora vsakodnevno in konkretno razreševati aktualna gospodarska vprašanja;

– Bolj aktivno je treba sodelovati z osnovnimi samoupravnimi in političnimi celicami pri graditvi humanih medsebojnih odnosov pri afirmaciji kulture dela, socialistične samoupravne etike, solidarnosti in vzajemnosti in zakonitosti;

– SZDL naj krepí idejnopolitično aktivnost, da bi bolj dojel pomen in daljnosežnost stabilizacijskih nalog;

– Delegacije, delegatska telesa in delegati v družbeni bazi morajo redno, najmanj pa trimesečno, spremljati in preverjati uresničevanje stabilizacijskih nalog ter zastavljati vprašanje odgovornosti. Še posebej naj se na tem področju okrepi aktivnost delavskih svetov, zbora združenega dela, družbenopolitičnega zbora in skupščin SIS;

– SZDL mora delovati na področju uresničevanja dogovorjenih nalog, krepiti delegatski sistem ter mobilizirati delovne ljudi in občane za uresničevanje stabilizacijskih ciljev;

Naloge sicer niso nove. Že večkrat smo jih zapisali. Vendar pa zahtevajo danes novo obnašanje ob – bi lahko rekli – »novem« dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije, s katerim želimo korenito presekati zapleteno stanje in na samoupraven način odločneje graditi takšen družbenoekonomski sistem, ki bo imel trdno razvojno perspektivo.

Naloge uresničujmo frontno, odgovorno in brez odlašanja

Uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije je prednostna naloga vseh družbenopolitičnih organizacij pa tudi vsakega med nami: pozvani smo k ustvarjalnemu in odgovornemu delu, v odločilni boj za boljši jutri – na temeljih vseh naših velikih revolucionarnih pridobitev.

Večkrat trdimo, da se moramo stabilizirati predvsem na moralno etičnem področju; reformirali naj bi številne naše navade in obnašanja v različnih okoljih. Trditve niso fraze. Toda kako učinkovito delati na tem področju v družbenopolitičnih organizacijah?

Stabilizacijski boj moramo začeti pri kritičnem razmišljanju o lastni organiziranosti in učinkovitosti sedanjih metod političnega dela. Brez sprenevanja lahko pri tem priznamo: tu smo v preteklosti naredili veliko napak.

Zdaj je primeren čas, da opravimo nekaj neodložljivih »popravnih izpitov«. Vse subjektivne sile moramo povezati v enotno revolucionarno akcijo za napredek naše družbe. Seveda ne moremo v tem nadvse težavnem stabilizacijskem boju brez spreminjanja nekaterih oblik političnega dela. Ne moremo in ne smemo mižati pred malodušjem, oportunistom, neodgovornostjo, dvoiličnostjo, kariernim, pasivnostjo itd. Gre za odkrito identifikacijo nosilcev negativnih pojavov, gre za delovno in idejno diferenciacijo.

V političnih akcijah naj bolj zaživi odkrita in pogumna beseda. Predvsem z njo in z zglednim delom lahko pridobimo ljudi za akcijo. Odkrito se bo treba seveda pogovoriti z vsemi tistimi pasivnimi člani naših organizacij, ki »delujejo« le kot opazovalci politike o tem, kako bodo delali v prihodnje. Doslej smo bili premalo kritični in pozorni do teh molčečev in preveč kritični do tistih, ki so ob zavzetem delu delali napake.

Politično delo bo terjalo veliko naporov. Nadvse zahtevno bo, saj hočemo, da bo resnično učinkovito. Prislunimo pripombam ljudi in poskusimo uresničevati njihove zahteve; manj mora biti predavateljstva, frazerstva in dolgih političnih monologov na sestankih, manj zamerljivosti ob odkritih kritičnih besedah, manj odločanja v ozkih krogih. Veliko več naj bo dobrega iz izkušnje preteklosti, predvsem delovanja na delegatskih poteh, na terenu. Več naj bo konkretnega iskanja odgovorov na težka gospodarska in politična vprašanja. To bo pomemben prispevek političnih delavcev in organov DPO k humanizaciji odnosov med aktivisti, med vsemi delovnimi ljudmi in občani. Tako bodo politične besede bolj zalegle, občani jih bomo sprejeli za svoje. Več bo zaupanja, akcije bodo bolj uspešne.

Stabilizacijski program je zdaj gotovo najpomembnejši družbeni, idejni in politični dokument za uresničevanje vseh naših naprednih ciljev. Zato je vredno o njegovi vsebini razpravljati vsak dan in se do nje akcijsko in odgovorno obnašati. Tudi zato, ker smo morali dokončno spoznati, da po starem ne gre več naprej, da je nastopil čas še bolj odgovornega dela vseh, čas drugačnega ravnanja in dela v družbi, čas velikih priložnosti za vse pošteno misleče ljudi, ki resnično želijo premagati krizo, izpeljati revolucionarno dejanje stabilizacijske usmeritve.

Dokument ima dolgoročno označbo, zahteva pa takojšnjo akcijo, saj stabilizacija ne čaka prihodnosti, in le vizija je stvarnost današnjih dni.

Vsi smo na preizkušnji. Veliko več moramo narediti, da bo postala SZDL resnična fronta vseh socialističnih samoupravnih sil. Če še kdo dvomi o lastni moči, naj odloži svoje mnenje. Po svojih močeh in sposobnostih naj vsak sodeluje v aktiviranju naših številnih rezerv, konkretno prispeva k stabilizacijskemu gibanju.

SREČKO ČOŽ

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto XI – 6. september 1983

Štev.: 11 – BREZPLAČNO

KAKO NADOMESTITI V DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH MANJKAJOČA SREDSTVA

Premalo denarja za koš potreb

V Ljubljani smo sredi široke javne razprave o spremembah in dopolnitvah planov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti. Zaostreni pogoji gospodarjenja in rezultati gospodarjenja v prvem polletju letošnjega leta zahtevajo od vseh nas, da še bolj odgovorno ocenjujemo vse vrste porabe s tem, da je še posebno izpostavljena skupna poraba.

V okviru samoupravnih interesnih skupnosti so ponovno pregledali zastavljene programe in ugotovili, da jih ob dogovorjenih parametrih ne bomo mogli izpolniti. Manjkajoča sredstva morajo poiskati iz lastnih rezerv, kar nedvomno ogroža obseg in vsebino programov. Lahko pa jih pridobimo tudi s povečanjem udeležbe vseh uporabnikov za posamezne dogovorjene storitve, saj na druge vire ni mogoče več računati tako, kot je bila praksa v preteklosti.

Za zdravstvo, izobraževanje in otroško varstvo namenjamo v globalu mase sredstev za družbene dejavnosti več kot 90% vseh sredstev. Preostala sredstva so razdeljena na kulturo, telesno kulturo, zaposlovanje in socialno skrbstvo.

Samoupravne interesne skupnosti so poiskale izhod v

tem, da so pripravile lastne stabilizacijske programe, ki so bolj nekakšni finančni izračuni za grobo pokrivanje dogovorjenih obveznosti. Ti sodijo med tako imenovane ukrepe s takojšnjim delovanjem, saj naj bi večina finanč-

nih obveznosti pričela veljati s 1. oktobrom 1983, medtem ko se bolj ali manj posrečeno prepletajo skozi predloženo gradivo tudi dolgoročni ukrepi. Z eno besedo, povečal ali na novo naj bi se uvedel finančni prispevek vseh uporabnikov na področju skupne porabe in zato je prav, da predvsem ti, skupaj z izvajalci, ocenijo rezultate in posledice takšnih predlogov. Povedati bo treba, kaj bo z nadaljnjo gradnjo objektov iz samopriskevka III.

Nadaljevanje na 2. str.

O predlogih stabilizacijskih programov na področju družbenih dejavnosti sta v ponedeljek, 29. avgusta razpravljali predsedstvi občinske konference SZDL in občinskega sveta zveze sindikatov v Centru.

Predsedstvi sta sicer podprli predložene ukrepe kot dobro podlago za nadaljnja stabilizacijska prizadevanja na tem področju. Poudarili pa sta, da imajo ukrepi preveč varčevalni značaj in niso stabilizacijski v smislu osnovnih opredelitev dolgoročnih programov gospodarske stabilizacije. Zlasti na nekaterih področjih, kot sta na primer zdravstvo in vzgoja in izobraževanje, se moramo lotiti zadeve bolj s strokovne strani, saj lahko z doslednim upoštevanjem strokovnega znanja in odgovornosti privarčujemo znato večja sredstva, kot jih predvidevajo predlagani ukrepi. Mišljena je racionalna uporaba zdravil, boljše organizacija dela, nadzor nad upravičenostjo bolniških staležev in podobno.

Predlagani ukrepi preveč obremenjujejo uporabnike, mnogo manj pa zavzamejo izvajalce, da izkoristijo notranje rezerve in da varčujejo znotraj posameznih družbenih dejavnosti. Stabilizacijskih prizadevanj se lotevajo preveč rutinsko in kabinetsko in preveč linearno obremenjujejo uporabnike ne glede na konkretne socialne razmere.

O ukrepih bodo razpravljale skupščine sisov družbenih dejavnosti, ki naj bodo končane do 14. septembra.

Posebna številka Dogovorov bo izšla 20. septembra in bo v celoti posvečena vaji Golovec 83.

Proslava na Turjaku

Na Turjaku bo 18. septembra velika slovesnost ob 40. obletnici zmage partizanske vojske in ustanovitve 10. ljubljanske brigade.

Po pozdravu borcem Prešernove, Tomšičeve in 10. ljubljanske brigade bo govoril predsednik MK ZKS Ljubljana Jože Smole.

Udeležence bodo vozili na Turjak avtobusi. Odhod za občane Centra bo ob 8. uri s Trga osvoboditve. Prevoz je brezplačen.

Večja akumulacija zaradi nizkih OD

Gospodarstvo občine Center se je v prvem polletju letošnjega leta srečevalo z enakimi težavami kot lani. Ozdi s področja industrije imajo še vedno težave pri preskrbi s surovinami in repromateriali in ne dosegajo predvidenega obsega proizvodnje. Upadanje industrijske proizvodnje se je sicer zaustavilo, vendar je njen obseg še vedno za 8,5 odstotka manjši kot v enakem obdobju lani.

Občinsko gospodarstvo tako zaostaja za dosežki industrijske proizvodnje v Ljubljani, kjer je dosežena 4-odstotna rast, in Slovenije, kjer je dosežena 3,5-odstotna rast. Fizični obseg proizvodnje, glede na lansko prvo polletje, pa so povečale Metalka TOZD PAN, pri nekaterih skupinah izdelkov tudi Elektromedicina in Vega ter Veletekstil TOZD Lama, Pletenina in Tekestil TOZD Angora.

Inflacija se je kljub administrativnim ukrepom pri določanju cen nadaljevala in znaša 32 odstotkov, kar je zmanjševalo konkurenčnost na tujih tržiščih, to pa je vplivalo na dosežene rezultate zunanjetrgovinske menjave v občini.

Celotni prihodek gospodarskih ozdov je nominalno 33 odstotkov večji, njegova rast je skoraj enaka rasti cen. Dohodek pa je nominalno rasel hitreje (40 odstotkov) in se je tudi realno povečal za 6 odstotkov.

Ob razporejanju dohodka se še vedno zmanjšuje del, s katerim razpolagajo ozdi, ki pa se obnašajo racionalno in gospodarno, saj so se sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev povečala občutno manj kot dohodek. To se je odrazilo na povečanju sredstev za akumulacijo, ki se je v primerjavi s prvimi šestimi meseci lanskega leta povečala za 50 odstotkov.

Likvidnost občinskega gospodarstva je tudi v prvem polletju letošnjega leta slaba. Zaradi najemanja kratkoročnih kreditov morajo ozdi plačevati visoke obresti, s tem se pa zmanjšuje dohodek (znesek za plačilo obresti se je v prvem polletju letos povečal v primerjavi z enakim obdobjem lani kar za 121 odstotkov).

Za osebne dohodke je bilo razporejenih 24,4 odstotka več sredstev kot lani, kar je 1,6 odstotka manj od možnega povečanja OD. Poprečni mesečni osebni dohodek je znašal 17.193 dinarjev in pomeni v poprečju 9 odstotkov nižji realni osebni dohodek kot lani v prvih šestih mesecih. V gospodarstvu občine je bilo ob polletju zaposlenih 41.266 delavcev, kar pomeni 0,3 odstotka več, kot lani ob polletju. Po nekaj letih se je torej število zaposlenih v gospodarstvu občine znova nekoliko povečalo.

Zmajski most ni samo »zmajski«. Gre za pomembno prometno žilo, ki povezuje severni del mesta z južnim. Prek mostu poteka vsaj za zdaj tudi težki tovorni promet. Zaradi tega je nadvse pomembno, da je most trden in da ima ustrezno nosilnost.

IZVRŠNI SVET PODPRL PREDLOG KOMUNALNE SKUPNOSTI

Nič kaj trden Zmajski most

Pogosto se dogaja, da šele takrat, ko prično prenavljati star objekt, strokovnjaki ugotove, kakšno je njegovo dejansko stanje. To se je zgodilo tudi pri prenovi Zmajskega mostu, saj so delavci Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij po preizkusu ugotovili, da ni nujna le obnova fasad in ograje mostu, kot je bilo prvotno načrtovano, temveč da je načeta sama konstrukcija mostu.

Beton in jekleni nosilci so zaradi vlage tako dotrajani, da bi čez čas morali omejiti težo vozil, ki bi smela čez most. Glede na to, da so dela pri prenovi mostu že v teku, da ima Komunalna skupnost občine Center zagotovljena sredstva za obnovo fasad in ograje mostu ter da so že postavljeni leseni odri (ki niso poceni), bi bilo smotno, da hkrati saniramo tudi samo konstrukcijo mostu.

Na žalost pa nova, nepredvidena dela veljajo okrog 20 milijonov dinarjev in jih komunalna skupnost občine sama ne more zagotoviti. Na seji izvršnega sveta skupščine občine Center so se člani zavzeli za to, da del na mostu ne prekinemo ter podprli predlog strokovne službe komunalne skupnosti v Centru, po katerem naj bi 15 milijonov pri-

spevala SIS za gradnjo cest v Ljubljani, 2 milijona Kulturna skupnost Ljubljana, Zveza komunalnih skupnosti pa premostitveni kredit v višini 2,3 milijona dinarjev.

Zmajski most, simbol Ljubljane, namreč ni le kulturna dediščina, ki jo je treba ohraniti, temveč tudi prometna povezava med Kopitarjevo in Resljevo, ki je že vrsto let prometno zelo obremenjena. Prav zato so na izvršnem svetu menili, da bi delež morala prispevati tako samoupravna interesna skupnost za gradnjo cest ter kulturna skupnost. Glede na to, da sredstev ni veliko na voljo, bi se v Ljubljani morali dogovoriti za prednostne naloge in v Centru menijo, da prenova Zmajskega mostu sodi mednje.

A.V.

Izvoz v Centru pod pričakovanji

Na podlagi poročila, ki ga je pripravil komite za družbeno planiranje in gospodarstvo občine Ljubljana Center, povzemamo, da so gospodarske in negospodarske organizacije združenega dela izvozile v prvem polletju za 1.064.954.000 dinarjev blaga, kar je za 28 odstotkov manj kot v enakem času lani. Izvoz vseh ljubljanskih občin skupaj pa je bil za 6 odstotkov nižji kot lani. Medtem ko se je izvoz blaga v vsej Sloveniji povečal za 4 odstotke.

Vrednost uvoženega blaga je v prvem polletju znašala 3.713.353.000 dinarjev, kar je za 3 odstotke manj kot v enakem obdobju lani. V vseh ljubljanskih občinah je bil uvoz blaga v primerjalnem obdobju za 4 odstotke večji, v Sloveniji pa je bil večji za 0,6 odstotka.

Največji izvozniki v naši občini so: Iskra Kibernetika, tozd Vega, Rog, Kartonažna, Pletenina, Medex in Angora. Najbolj so povečali izvoz v Vegi, manjši izvoz pa so zabeležili v Angori, Pletenini, Medexu, Rogu in Karotnažni.

Na podlagi podatkov, ki jih je posredoval komite za družbeno planiranje in gospodarstvo, je izvršni svet sklenil, da se bo septembra ponovno sestal z vsemi izvozniki in skupno z njimi proučil nadaljnje možnosti za povečanje izvoza na konvertibilni trg. Izvršni svet bo vztrajal, da imajo prednost pri uvozu tiste organizacije združenega dela, ki potrebujejo surovine in reprodukcijski material za izdelke, namenjene izvozu. Blago za široko potrošnjo naj bi organizacije združenega dela uvažale le v najbolj nujnih primerih v skladu z dogovorom o enotni preskrbi jugoslovanskega trga.

DO Studio likvidirana

Izvršni svet občinske skupščine je že v juniju letos razpravljal o uvedbi redne likvidacije za delovno organizacijo Studio, ki se je ukvarjala z ekonomsko

propagando. Na zasedanju občinske skupščine 14. julija pa so sprejeli odločbo, na podlagi katere so to delovno organizacijo ukinili.

Organizacija je bila ustanovljena v času, ko so različna podjetja potrebovala pomoč pri ekonomski propagandi za prodajo svojih izdelkov. Omejevanje stroškov v organizacijah združenega dela za te namene pa je vplivalo tudi na zmanjšanje dohodka v delovni organizaciji Studio. Že v letu 1982 je bil dohodek za 28 odstotkov manjši kot v letu poprej in tako so zaključili poslovanje z izgubo nekaj nad 76 tisoč dinarji. Nameravali so se priključiti k delovni organizaciji Jugoreklam, vendar referendum v Jugoreklamu ni uspel. Izguba se je povečevala tudi v letošnjem letu in postalo je jasno, da delovna organizacija nima perspektive za nadaljnji obstoj. Zaradi tega je sklep o ukinitvi povsem utemeljen.

Zamenjava izkaznic pred koncem leta

V Centru so pričeli z zamenjavo osebnih izkaznic marca letos in po najnovejšem načrtu naj bi zamenjavo končali že decembra. Doslej so v krajevnih skupnostih Ajdovščina, Gradišče, Josip Prašnikar, Kolodvor ter v Domu upokojenecv Tabor od predvidenih 9.100 zamenjali približno 4.600 osebnih izkaznic.

V krajevni skupnosti Ledina bodo osebne izkaznice zamenjevali od 29. avgusta do 14. septembra, v KS Nove Poljane od 15. septembra do 23. septembra, v KS Poljanje od 26. septembra do 8. novembra, v KS Prule od 9. novembra do 9. decembra. Druga ekipa bo zamenjevala osebne izkaznice v KS Stari Vodmat od 12. septembra do 7. oktobra, v KS Tabor od 10. oktobra do 4. novembra, v KS Trg osvoboditve od 7. novembra do 21. novembra ter v KS Stara Ljubljana od 22. novembra do 12. decembra. Vsi občani bodo dobili na dom pozive, kdaj naj se zglasijo v krajevni skupnosti.

Premalo denarja za koš potreb

Nadaljevanje s 1. str.

Vemo, da tudi ta stabilizacijska prizadevanja upočasnjujejo in omejujejo razvoj družbenega standarda, na katerega smo bili v Ljubljani upravičeno ponosni in zato se ne bomo mogli zadovoljiti samo s predlaganimi ukrepi. Na vseh področjih moramo dejavnost podrediti kvaliteti našega dela in to je načelo, ki ga na področju družbenih dejavnosti zaenkrat še premalo odgovorno izvajamo. Pravih premikov še vedno ni in ohranjanje sedanjih razmerij je več kot očitno.

Če smo ob iskanju izhoda
2 / DOGOVOR

pripravili na eni strani finančne izračune, ki kažejo, kako lahko skoraj v celoti pokrijemo manjkajoča sredstva (ne pa vsa), nam vendar na drugi strani manjka še nekaj. To je prispevek izvajalskih organizacij, ki lahko najbolj odgovorno povedo in ocenijo predvidene ukrepe z vidika vsebine, kvalitete in posledic za vsako področje. Manjkajo pa tudi odgovori, kako bi z boljšo organizacijo dela, racionalnimi postopki, polnim izkoristkom delovnega časa v organizacijah združenega dela in v strokovnih službah samih SIS prispevali k boljšemu lastnemu in skupnemu gospodarjenju. To pa vendar ni

nekaj novega.

Vse to in skrb, kako bomo zastavili in planirali programe samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za leto 1984, nas zavezuje, da se v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, kot izvajalci in uporabniki odgovorno vključimo v javno razpravo. Res je, da bomo ponovno lahko ugotovili, da nas vrsta naših neupoštevanih pripomb iz preteklosti, kako naj potekajo razprave oziroma priprave gradiv za takšne razprave in odločanja, lahko spravi v slabo voljo, vendar pa je vsebina tako pomembna, da ne more mimo nas ali mi mimo nje.

Izgubarji v Centru

Občinski izvršni svet je na eni od svojih zadnjih sej razpravljal o poslovnih izgubah v nekaterih organizacijah združenega dela. V prvem polletju letošnjega leta je v naši občini zaključilo poslovanje z izgubo sedem OZD. V teh organizacijah je zaposlenih 1420 delavcev, višina izgub pa znaša nekaj manj kot 100 milijonov dinarjev. Ta znesek predstavlja 7 odstotkov vseh izgub v Ljubljani.

V primerjavi s prvim polletjem pa imamo v letošnjem letu tri izgubaše manj.

Po zaključnem računu za leto 1982 so izkazale izgubo štiri organizacije združenega dela. Med temi je prvo polletje ponovno zaključila z izgubo le delovna organizacija Studio, ki pa je že v postopku za redno likvidacijo.

Izgubo v prvem polletju so imele poleg Studia še DO Elektro Ljubljana TOZD Elektro Ljubljana okolica, in TOZD Elektro Ljubljana mesto; Vodovod Kanalizacija TOZD Mestni vodovod in TOZD Kanalizacija; Restavracija Cankarjev dom, ki je v sestavu DO Emona in TOZD Inozemski turizem organizacija je Kompas.

S področja družbenih

dejavnosti sta prvo polletje zaključila sicer Onkološki inštitut pri Kliničnem centru in univerzitetni inštitut za biologijo.

Na podlagi predloženega gradiva je izvršni svet občinske skupščine sklenil, da morajo vse prizadete organizacije do 15. septembra posredovati izvršnemu svetu programe ukrepov za odpravo vzrokov izgub. Izvršni svet bo tudi proučil in podprl predlog Elektrogospodarstva SRS za spremembo sedanjih neustreznih sistemskih ukrepov na tem področju. Razen tega bo dal pobudo izvršnemu svetu skupščine mesta Ljubljane, da ponovno prouči položaj delovne organizacije Vodovod-Kanalizacija in dokončno reši vprašanje cene vode in drugih storitev.